

ΤΙ ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΑΠΟ ΣΤΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΕΣ

Έκθεση στο Κέντρο Φιλοξενίας Καλλιτεχνών Cycladic Arts, Αλυκή Πάρου.

Επιμέλεια: Jurriaan Benschop

Συμμετέχοντες καλλιτέχνες:

Νίκος Ασλανίδης, Béatrice Dreux, Kati Roover, Sean Scully, Μαρία Σπυράκη

Εγκαίνια 5 Αυγούστου, 8:00 μ.μ.

Περίοδος έκθεσης: 5 Αυγούστου - 30 Σεπτεμβρίου 2023

Ώρες επίσκεψης: καθημερινά 7:30-10:00 μ.μ. (εκτός Τρίτης)

Στις 5 Αυγούστου 2023, στις 8:00 μ.μ., θα εγκαινιαστεί στο Κέντρο Φιλοξενίας Καλλιτεχνών Cycladic Arts, στην Αλυκή της Πάρου η έκθεση **Τι μαθαίνουμε από στεριές και θάλασσες**. Τα έργα πέντε καλλιτεχνών με διαφορετικές καταγωγές συνδέονται μέσα από ζητήματα εξισορρόπησης δυνάμεων. Αφετηρία της έκθεσης είναι μια ημερολογιακή καταχώρηση από τα *Τετράδια Αιγαίου* του ποιητή και δοκιμιογράφου Ζήσιμου Λορεντζάτου (1915-2004):

"Ο ουρανός, η γη και η θάλασσα της Ελλάδας σου επιτρέπουν μόνο έναν περιορισμένο αριθμό πραγμάτων για να πιστέψεις, να χτίσεις, να σχεδιάσεις, να ζήσεις ή να μιλήσεις. Η παραμικρή λάθος κίνηση και όλα μπορούν να πέσουν στην άβυσσο. Μερικές φορές οι κάτοικοί της το γνώριζαν αυτό και πίστευαν, έχτιζαν, σχεδίαζαν, ζούσαν (και μιλούσαν) ανάλογα. Άλλοτε πάλι χάνοντας το στόχο, προσπάτησαν να κάνουν άλλα πράγματα που ούτε ο ουρανός, ούτε η γη, ούτε η θάλασσα σ' αυτή τη χώρα σου επιτρέπουν να κάνεις. Πράγματα που δεν τα δέχεται ο τόπος, όπως λένε".

Στα σημειωματάρια του, ο Λορεντζάτος αφηγείται τα ταξίδια του στο Αιγαίο Πέλαγος τις δεκαετίες του 1970 και 1980, όταν επισκέφθηκε πολλά από τα Κυκλαδονήσια με ιστιοφόρο. Οι καθημερινές παρατηρήσεις για τις καιρικές συνθήκες, τα μέρη και τους ανθρώπους που συνάντησε συγχωνεύονται με φιλοσοφικούς προβληματισμούς για τη γλώσσα, τη γεωργία, την τεχνολογία, την πρόοδο και το πώς να ζει κανείς "την καλή ζωή". Ο Λορεντζάτος εμπνεύστηκε από όσα μπορεί να μάθει κανείς από τη στεριά και τη θάλασσα. Πίστευε ότι το πνεύμα και το περιβάλλον ενός τόπου προσφέρει ένα σύνολο φυσικών περιορισμών. Οι άνθρωποι που χτίζουν και δημιουργούν δεν πρέπει να αγνοούν αυτά τα μέτρα, αλλά να καθοδηγούνται και να εμπνέονται από το περιβάλλον στο οποίο ζουν. Τα γραπτά του Λορεντζάτου μπορούν να διαβαστούν ως ωδή στο Αιγαίο, ως πρώιμη αφύπνιση σχετικά με το κλίμα, αλλά και ως υπενθύμιση της υπάρχουσας γνώσης. Τα σωστά μέτρα στη ζωή δεν χρειάζεται να εφευρεθούν. Είναι ήδη διαθέσιμα, αλλά πρέπει να τα θυμηθούμε, να τα παρατηρήσουμε και να τα εφαρμόζουμε στην πράξη.

Οι καλλιτέχνες αυτής της έκθεσης δεν κάνουν ηχηρές δηλώσεις. Αυτό που σκέφτονται, αισθάνονται ή επιδιώκουν απορροφάται, αντανακλάται και μετασχηματίζεται στο έργο τους. Έρχεται με τη μορφή αρχετυπικών φιγούρων, με ζώνες χρωμάτων που προέρχονται από σπίτια ή ουρανούς, με πέτρινα τοπία, με ιστορίες καταγωγής και με την πράξη της υπαρξιακής ισορροπίας. Η έκθεση παρουσιάζει έργα που μιλούν για το μέτρο, το όριο και τις σχέσεις που αναδύονται μέσα από τη φόρμα.

Οι πίνακες του **Νίκου Ασλανίδη** (Έλληνας, γεννημένος το 1980, ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη) είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας δημιουργίας πολλών στρώσεων χρώματος μέχρι να εμφανιστεί μια δυναμική ανθρώπινη φιγούρα, που εργάζεται ή προβληματίζεται πάνω σε ένα έργο ή ένα βάρος. Αν οι φιγούρες μοιάζουν να προέρχονται από μια παλαιότερη εποχή, είναι για να τις ανοίξει, να τους δώσει διαχρονικά χαρακτηριστικά. Στιγμές ομορφιάς και θαυμασμού συναντώνται με υπαρξιακά ερωτήματα και την αίσθηση ότι οι μορφές βρίσκονται σε έναν αγώνα, αναζητώντας

την ισορροπία. Ο Ασλανίδης αναπτύσσει το έργο του σε έναν συνεχή διάλογο με τους (παλιούς) δασκάλους της ζωγραφικής, όπως ο Τιτσιάνο και ο Βελάσκειθ. Παράλληλα, τον ενδιαφέρει να εισάγει στο έργο του προσωπικά στοιχεία και σημερινές ασχολίες και να φέρνει το φυσικό φως που αντιλαμβάνεται στο περιβάλλον του στο δραματικό σκηνικό των πινάκων του.

Η **Béatrice Dreux** (Γαλλίδα, γεννημένη το 1972, ζει και εργάζεται στη Βιέννη) είχε παρατηρήσει κάποτε ότι "ένας πίνακας τελειώνει όταν αναπνέει". Όταν αρχίζει να δουλεύει με ένα εικαστικό μοτίβο, όπως το φεγγάρι ή το ουράνιο τόξο, το επαναλαμβάνει πολλές φορές, ζωγραφίζοντας την ουσία του. Επιλέγει φυσικά μοτίβα που μπορούν να αναπτύξουν μια συμβολική ή μυστηριώδη δύναμη: ένα σύννεφο που βρέχει δάκρυα ή ένα μοναχικό έντομο που πετάει. Μέσα από τη μελέτη τέτοιων μοτίβων και την πράξη της ζωγραφικής τους, συνδέεται με τη ζωή και τη διαδικασία της μεταμόρφωσης. Στον καμβά, τα μοτίβα μετατρέπονται σε μια πλούσια πολυεπίπεδη επιφάνεια χρώματος, με λαμπερές, αστραφτερές πτυχές και πιο σκοτεινές, κρυμμένες περιοχές. Για την Dreux, η καλλιτεχνική δημιουργία σημαίνει σύνδεση με την παλαιότερη, πνευματική, γυναικεία σοφία. Έχει να κάνει με την προσεκτική επιλογή των πραγμάτων που επιθυμείς να κοιτάξεις και να δώσεις προσοχή.

Στην ταινία της *Salt of my Eyes*, η **Kati Roover** (Εσθονή, γεννημένη το 1982, ζει και εργάζεται στο Ελσίνκι) συνδέει τη φυσική της ύπαρξη ως ανθρώπου με μια ιστορία για την προέλευση της ζωής, όπως αυτή εμφανίστηκε στους προβιοτικούς ωκεανούς. Το συνδυαστικό στοιχείο είναι το νερό, η αλμυρή ρευστότητα όπως την κουβαλάμε στο σώμα μας. Το νερό έχει αποτελέσει ένα από τα ενδιαφέροντα της Roover σε πολλαπλά έργα. Περιτριγυρισμένη από νερό στο καθημερινό της περιβάλλον, η καλλιτέχνης έχει διεξάγει έρευνα για τις πολλαπλές μεταμορφώσεις που συμβαίνουν στη Βαλτική Θάλασσα. Σε άλλες περιπτώσεις, έχει εστιάσει στις θεραπευτικές δυνάμεις των φυσικών μεταλλικών πηγών, στην έλλειψη νερού στην Ευρώπη και σε αρχαίες τελετουργίες νερού. Το *Salt of my Eyes* μοιάζει να είναι μια πρόσκληση να δούμε την ανθρώπινη ύπαρξη με μια ευρύτερη αλλά και πιο μετριοπαθή προοπτική. Ταυτόχρονα, το έργο υποδεικνύει τη συνέχεια μεταξύ των διαφόρων μορφών ζωής μέσα στο χρόνο.

Για τους δωρικούς πίνακές του, ο **Sean Scully** (Ιρλανδός, γεννημένος το 1945, ζει και εργάζεται στο Tarran της Νέας Υόρκης, ΗΠΑ) εμπνεύστηκε από την αρχιτεκτονική της Σύμης, καθώς και από τους ρυθμούς και τις αναλογίες που παρατήρησε στην αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική, όπου τα σχήματα των μεγαλοπρεπών κιόνων είναι εξίσου σημαντικά με τον κενό χώρο ανάμεσά τους. Ως καλλιτέχνης που εκθέτει σε όλο τον κόσμο, ο Scully ενδιαφέρεται για το πώς ζουν οι άνθρωποι, πώς χτίζουν και πώς ανταποκρίνονται -με τη μορφή και το χρώμα- στο περιβάλλον τους. "Οι πίνακές μου αφηγούνται ιστορίες που είναι ένα αφηρημένο ισοδύναμο του πώς ο κόσμος των ανθρώπινων σχέσεων φτιάχνεται και ξεφτιάχνεται", σημειώνει. Και, όσον αφορά τους δωρικούς πίνακές του: "Ήθελα να εκφράσω την τάξη και τον ανθρωπισμό".

Στους πίνακες της **Μαρίας Σπυράκη** (Ελληνίδα, γεννήθηκε το 1977, ζει και εργάζεται στην Αθήνα), διαφορετικά στρώματα μνήμης ενώνονται καθώς αποθηκεύονται γεγονότα της ζωής. Ξεκινώντας από μια προσωπική παρατήρηση, η καλλιτέχνης απομονώνει, τροποποιεί και πολλαπλασιάζει τα οπτικά μοτίβα, επεξεργάζοντάς τα μέσω του σχεδίου, της φωτογραφίας και της ζωγραφικής. Τα έργα που προκύπτουν εμφανίζονται ως αφηρημένα τοπία, με στρώματα ιστορίας, μερικά από τα οποία είναι ορατά, άλλα ξεθωριάζουν ή αποκρύπτονται. Το τοπίο δεν πρέπει να εκλαμβάνεται εδώ πολύ κυριολεκτικά - τα έργα μπορούν εξίσου να θεωρηθούν ως τοπία του μυαλού, προσφέροντας μια διατομή σκέψεων και εμπειριών. Η ζωγραφική, που από τη φύση της είναι πολυεπίπεδη, μοιάζει το ιδανικό μέσο για να εκφράσει το ενδιαφέρον του καλλιτέχνη για την εξισορρόπηση των δυνάμεων χωρίς να τους αφαιρεί τη δυναμική τους. Ακριβώς όπως στη σχέση της με την αρχιτεκτονική, της επιτρέπει να εξετάζει τα έργα από δομική άποψη, ενώ η σχέση της με τη φύση, με τη γη και τη θάλασσα με την οποία μεγάλωσε, κάνει τα έργα να φαίνονται οργανικά.